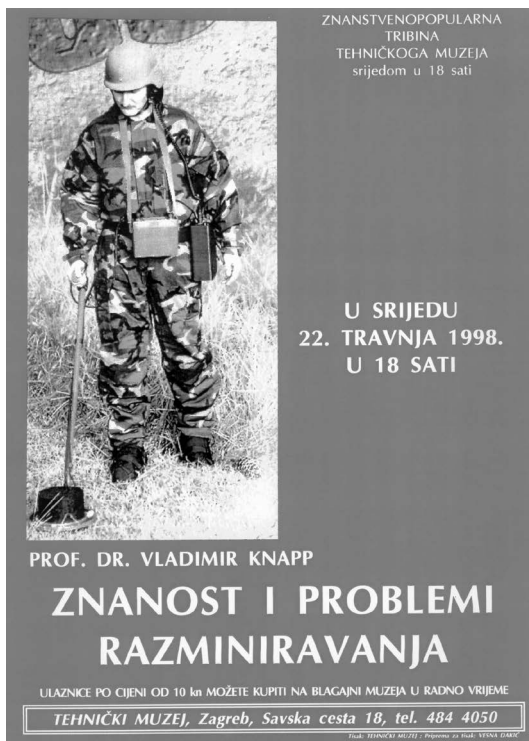

IZDAVAČKA DJELATNOST U PROCESU OBRAZOVNE FUNKCIJE TEHNIČKOG MUZEJA

DAVOR FULANOVIĆ □ Tehnički muzej, Zagreb

BOŽICA ŠKULJ □ Tehnički muzej, Zagreb

sl.1 Plakat za predavanje održano u Tehničkom muzeju Zagreb

¹ Citat preuzet s adrese <http://www.exploratorium.edu/about/index.html>
Izjava svjedoči o snažnom uvjerenju za prosvjetiteljsku ulogu Tehničkoga muzeja, što je na tragu aktualne izjave o poslanju *Exploratoriuma*, "misija Exploratoriuma je da inovativnom okolinom, različitim programima i sadržajima stvori u posjetitelja kulturu učenja kojom će se poticati radoznalost o svijetu koji ga okružuje".

² Svi podaci koji se odnose na broj posjetitelja, preuzeti su iz *Izvešća zagrebačkih muzeja, 1994. - 2000.*, Muzejski dokumentacijski centar, Zagreb

UVOD. Ubrzo nakon formalnoga čina osnivanja (odluka Odbora grada Zagreba od 21. prosinca 1954.) i dodjele prostora na Savskoj cesti 18 (1959.), Tehnički muzej otvara se za javnost 14. siječnja 1963. godine. Od samoga svečanoga otvorenja u praksi se provodi zamisao o primarnom značenju obrazovne funkcije Muzeja sagledane u cjelovitom konceptu njegove djelatnosti, što je i izrijekom navedeno u prvom muzejskom vodiču *...uz naučni i stručni rad muzeološkog karaktera u toj ustanovi treba da dominiraju tri osnovne komponente: izložbena, nastavna i radioničko - produktivna...* (Grdenić, 1966:9). Posljednja komponenta značila je održavanje predavanja, seminara i praktikumima, izvođenje demonstracija i pokusa pred posjetiteljima različitih profila radi boljeg razumijevanja prirodnih znanosti i tehnike.

Stoga se o Tehničkom muzeju može govoriti kao o amalgamu klasičnoga kompleksnog muzeja tehnike i znanstvenoga centra, što je koncepcija koju je osmislio

profesor dr. Božo Težak.

Koliko je njegova ideja o muzeju koji, osim klasičnog sadržaja izlaganja izvornih predmeta tehnike i tehnologije, njeguje snažnu obrazovnu komponentu bila ispred vremena pokazuje podatak da je u svijetu prvi znanstveni centar *Exploratorium* dr. Franka Oppenheimera otvoren u San Franciscu 1968. godine.¹

Tehnički muzej odmah nakon otvorenja 1963. izazvao je iznimno veliko zanimanje i imao neuobičajeno velik broj posjetitelja u odnosu na ostale muzeje u Zagrebu. Pretežno su to bili grupni posjeti školske mladeži iz Zagreba i svih krajeva bivše Jugoslavije, za koje su organizirana vodstva kroz Muzej. Zanesenost tadašnjega posjetitelja burnim razvojem tehnike i željom da se upozna s najnovijim izumima i dosezima industrijskoga društva pogodovala je i afirmaciji obrazovne funkcije Muzeja.

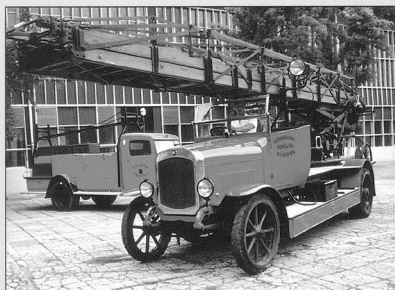
U razdoblju od 1993. do 1996. broj posjetitelja od četrdeset tisuća ubrzano raste do sedamdesetak tisuća, a 1968. Muzej je posjetilo više od sto tisuća posjetitelja. Navedeni, a i veći broj posjetitelja (do 120.000) iz Zagreba, Hrvatske i Jugoslavije (Ferle-Rilović, 1992:21) održava se sve do kraja osamdesetih godina prošloga stoljeća, ali je u ratnim godinama broj posjetitelja opao. Tijekom ratnih godina broj posjetitelja Muzeja kreće se u rasponu od 68.196 posjetitelja u 1992. do 102.856 posjetitelja u 1993. Od ostale tri godine jednu (1991.) je Muzej bio zatvoren, a 1995. i 1994. broj posjetitelja je između sedamdesetak (69.959) i osamdesetak tisuća (83.234).²

Zbog smanjenja interesnog područja s kojega dolaze potencijalni posjetitelji (Hrvatska, nešto Slovenija i Bosna i Hercegovina), ali još više zbog uvođenja nove metodologije obrade broja posjetitelja, njihov broj u posljednjih se šest godina smanjio u rasponu između šezdeset tisuća (60.638) u 2000. i nešto više od sedamdeset i pet tisuća (76.869) posjetitelja u 1996.

IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA. Izdavačka djelatnost važan je segment svakoga muzeja, a prema jednoj od definicija (Koščević, 1988:74) *cilj izdavačke dje-*

MIROSLAV MIRKOVIĆ

VATROGASTVO

TEHNIČKI MUZEJ
ZAGREB, HRVATSKA
1996

latnosti muzeja i galerija jest distribucija stručno znanstvenih informacija, informacija šire javnosti o djelatnosti i radu muzeja i popularizacija muzejske građe, kulturne baštine.³

Iznatprosječno razvijenu obrazovnu komponentu Tehničkoga muzeja na žalost nije pratila snažna izdavačka djelatnost. Premda svjesni značenja pisane riječi kao oblika komuniciranja vlastite poruke koja ima važnu ulogu u cjelokupnom odnosu muzeja i publike (Maroević, 1993:242), mali broj kustosa i ostalih stručnih suradnika Muzeja ne mogu udovoljiti zahtjevima praćenja postava, povremenih izložaba i ostalih događanja s tiskanim materijalima.

Pored vodiča stalnoga postava (Grdenić, 1966.), objavljenog vrlo brzo nakon otvaranja Muzeja za javnost, proteklo je dugo razdoblje od dvadeset godina do prvog tiskanog materijala u svezi sa stalnim postavom. Bila je riječ o *deplijanu*, informativnom listiću o Muzeju, izdanju skromna opsega, koje su 1988. i 1998. slijedila dva nova izdanja.

Bez obzira na relativno velik broj različitih vrsta povremenih izložaba postavljenih u Muzeju, na što uostalom upućuje broj od 132 izložbe u razdoblju 1976.-1992. (Fulanović, 1992.), Tehnički muzej nije posvetio dovoljno pozornosti pisanome materijalu koji je pratio navedena događanja. Izumnu li se osnovni elementi najava (pozivnica, plakat), uredno tiskanih za svaku izložbu, ostala ponuda (kataloga, listića i sl.) bila je više

IZLOŽBA

PADOBRAN

PADOBRANSTVO U HRVATSKOJ

PARACHUTE - PARACHUTISM IN CROATIA

TEHNIČKI MUZEJ
ZAGREB, HRVATSKA
1998.

sl.2-5 Naslovnice publikacija u nakladi Tehničkog muzeja, Zagreb

nego skromna, za razliku od posljednjih desetak godina, kada je intenziviran rad na izdavanju kataloga.

U prethodnom razdoblju rijetko su objavljivani katalogi izložaba postavljenih od kustosa Muzeja, ali je zato bilo nešto više izvornih, često neprevedenih kataloga gostujućih izložaba. Iz tog razdoblja kao dobar primjer kataloga povremenih izložaba stvorenih u Muzeju mogu se navesti ovi naslovi: *INOVA 71 - izložba pronalazaka i tehničkih unapređenja u Hrvatskoj* (1971. i 1972), *INOVA YU 74 - Savez pronalazača i autora tehničkih unapređenja Jugoslavije* (1974.), *Čovjek i tehnika - Ogledna izložba dječjih likovnih radova učenika osnovnih škola Jugoslavije i učenika koji polaze dopunsku nastavu u inozemstvu* (1895., 1986. i 1898.) te *Željeznica Zagreb - Samobor, 1901.-1979.* (1986.).

³ Isti izvor razvrstava muzejska izdanja kao: vodič stalnog postava, katalog stalnog postava, plakat, program, pozivnice, katalog izložbe, letak, periodične publikacije (časopisi i ostale periodične publikacije s različitim intervalom izlaženja), monografska izdanja (knjige, zbornici, bibliografije, adresari, vodiči, priručnici itd.), grafički listovi, kataložni listići, geografske karte, reprodukcije umjetničkih slika i crteža, fotografije, film, mikrofilm i video-materijal.

4 Izdavaštvo Tehničkog muzeja
1992. - 2001. Kronološki popis
izdanja:

1992./I. publikacije

- Iz depoa Tehničkoga muzeja (katalog izložbe - vlastiti tisak)
- Oprez, mine! (katalog izložbe - vlastiti tisak)
- Iz vremena sjajnih balova (katalog izložbe - vlastiti tisak)
- Odjel Vatrogastvo (katalog stalnoga postava - vlastiti tisak)
- 100 godina zagrebačkoga Glavnoga kolodvora (katalog izložbe - vlastiti tisak)
- Tehnički muzej (deplijan stalnoga postava Muzeja; hrv. i eng. izdanje)

1992./II. plakati

- 12 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)

1993./I. publikacije

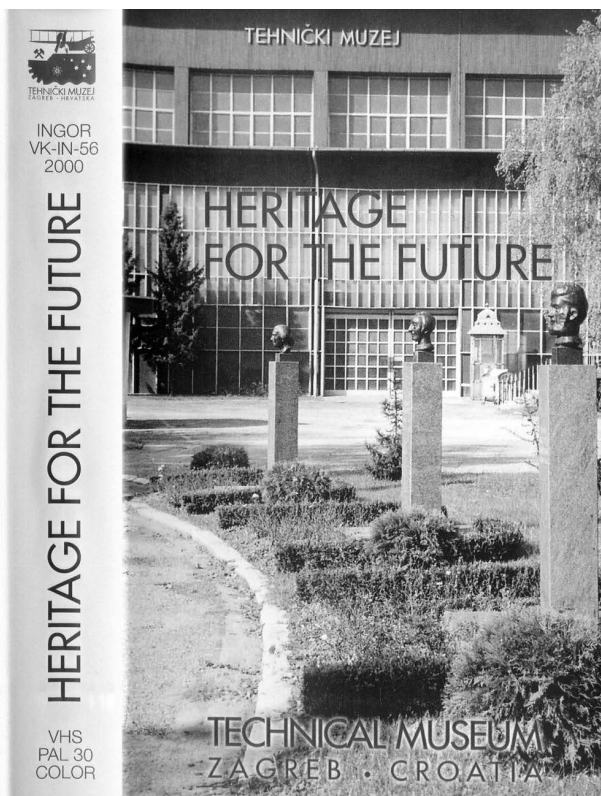
- Oprez mine! Zaštita od neek-splodiranih minsko-razornih naprava i ubojitih sredstava, (katalog izložbe - vlastiti tisak; hrv. i njem. izdanje)
 - Ploviti se mora, živjeti se ne mora (katalog izložbe - vlastiti tisak)
 - Dani Fausta Vrančića (otkrivanje biste - vlastiti tisak)
- 1993./II. plakati
- 47 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
 - plakat izložbe dimenzija B2

1994./I. publikacije

- Oprez mine! Zaštita od neek-splodiranih minsko-razornih naprava i ubojitih sredstava (katalog izložbe - vlastiti tisak)
 - Apisarij (Medni dani u Tehničkom muzeju) (katalog stalnoga postava Odjela - vlastiti tisak)
 - Vivat academia! Vivant ingeniarii (katalog izložbe)
 - Zagreb nekad i danas (katalog - plakat izložbe)
- 1994./II. plakati
- 32 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
 - 2 plakata izložbi dimenzija B2
- 1994./III. audiovizualna izdanja:
- gramofonske ploče i videofilmovi
 - Tehnički muzej (40. obljetnica Tehničkoga muzeja u Zagrebu), (gramofonska ploča)

1995./I. publikacije

- Svečano otvorenje obnovljenog rudnika, (deplijan izložbe - vlastiti tisak)
- Brodovi hrvatskog Jadrana (izložba maketa jedrenjaka hrvatskog Jadrana) (katalog izložbe)

Tiskani materijal prati i ostala događanja u Muzeju. Ističe se serijal kataloga izdan povodom vožnji starih automobila organiziranih tijekom osamdesetih godina, što potvrđuju naslovi kao *Ocjenska vožnja starih automobila i motorkotača tmz '87.* (1987.), *6. oldtimer rally Zagreb-Lučko* (1991.) i sl.

Promjenom kadrovske strukture devedesetih godina prošloga stoljeća u Muzeju bitno se popravila struktura visokoobrazovanoga profesionalnog osoblja. Ako se ima na umu kako su prva dva kustosa u Muzeju postavljena tek 1980., ne iznenađuje pozitivan učinak osam kustosa, koliko ih je bilo 1995., kako na cjelokupan stručni rad, tako i na izdavačku djelatnost Muzeja. Novi stručni suradnici započinju vrlo ambiciozno u 1992. poslove tzv. kućnog izdavaštva. Pionirski rad na suvremenom fotokopirnom laserskom stroju (u boji) omogućio je da se vlastitim snagama osim raznih informativnih listića, pozivnica i plakata manjega formata tiskaju i katalogi. Poneseni prvotnim uspjesima, kustosi Muzeja zakoračuju u ambicioznija i opsežnija izdanja kataloga povremenih izložaba, kataloga stalnoga postava, knjižica o hrvatskim izumiteljima i znanstvenicima i sl.

Izdavaštvo muzeja 1992. - 2001.⁴ Izdanja *Iz depoa Tehničkoga muzeja* (1992.), *Otkriće rentgenskih zraka 1895.-1995.* (1994.), *Vatrogastvo, vodič kroz odjel u Tehničkom muzeju* (1996), *Priča iz pčelinjeg grada* (1997.) i *Ruđer Bošković, susret s genijem* (1997.), ističu se kao prvi katalog tiskan vlastitom tehnikom, prvi klasično oblikovan katalog povremene izložbe

stvorene u Muzeju, zatim prvi cjeloviti vodič odjela stalnoga postava, prva dječja slikovnica i naposljetku prvi dvojezični katalog - knjižica.

U nove medije Muzej je zakoračio 1994. izdavanjem gramofonske ploče *Tehnički muzej 1954.- 1994. (40. obljetnica Tehničkoga muzeja u Zagrebu)*. Zanimljiv je podatak da je bila riječ o posljednjoj vinilnoj (singl) ploči koju je tiskala *Croatia Records*. U produkciji Muzeja tvrtka *Ingor* izradila je 1999. kao integralni dio novootvorenog odjela videofilm *Pokretna moć vatre*. Nakon godinu dana, istovjetnom digitalnom tehnikom, s istim izvođačem, izrađen je promotivni videofilm *Baština za budućnost*.

IZDANJA MUZEJA I OBRAZOVNA DJELATNOST. U posljednjem desetogodišnjem razdoblju muzejska izdanja sve više dobivaju na značenju u dijelu obrazovne djelatnosti. Dijelom je riječ o konvencionalnim katalogizima⁵ stalnoga postava i povremenih izložaba koje tematikom i metodologijom obrade izravno upućuju na snažnu vezu s obrazovnom funkcijom Muzeja. Katalogi stalnih postava *Vatrogastvo* i *Pokretna moć vatre - tri stoljeća toplinskih motora*, kao i povremenih izložaba *Otkriće rentgenskih zraka 1895. - 1995.*, *Fonografija u Hrvatskoj 1927. - 1997.* i 10 kemijskih pokusa koji su promijenili svijet u izravnoj su svezi s nastavnim programima pojedinih predmeta osnovnih i srednjih škola.

Izdavanjem slikovnice *Priča iz pčelinjeg grada* 1997.,

prve iz serijala *Mala biblioteka Tehničkog muzeja*, Muzej nastoji približiti sadržaje svoga postava najmlađim posjetiteljima. Riječ je o knjižici u kojoj je osim opisa stalnoga postava *Apisarija* ispričana i oslikana bajka o životu pčela, prikladna đacima nižih razreda osnovnih škola.

U procesu širenja znanja o poznatim i nepoznatim velikanima hrvatskog prirodoslovlja i tehnike važna je uloga izdanja (serijala) knjižica koje Muzej objavljuje prigodom otkrivanja poprsja u *Parku skulptura* u dvorištu Tehničkoga muzeja, kao što su: *Ruđer Bošković - susret s genijem*, *Oton Kučera - znanstvenik, popularizator prirodoslovlja i tehnike* ili *Ferdinand Kovačević - pionir hrvatske telegrafije*, *David Schwartz - izumitelj upravljivog aluminijskog zračnog broda*.

Treći oblik izdavaštva, tzv. *kućno izdavaštvo*, komplementarno je ostalim vrstama tiskovina. Zahvaljujući odgovarajućoj opremi i usvojenim novim znanjima, u Muzeju se proizvode različita izdanja deplijana, knjižica i plakata, skromnijeg opsega, ali mnogobrojne i nemalih naklada. Njihova niska troškovna cijena uz ostvarenu nezavisnost o vanjskim suradnicima omogućila je Muzeju da osmisli strategiju kojom ostvaruje izrazito fleksibilno i brzo praćenje prigodnih događanja.

Na kraju, ali ne i kao najmanje važno, tiskanje je u vlastitoj režiji različitih anketnih listića, testova, informativno obrazovnih biltena i sličnoga materijala. Ono pomaže u obrazovnim programima Muzeja osmišljenim u suradnji s vanjskim ustanovama, Zavodom za unapređenje školstva Ministarstva prosvjete i športa⁶, HEP-om, Nuklearnom elektranom Krško itd.

Iskustvo u izdavanju ostalih vrsta medija poput videofil-mova novijeg je datuma i skromnijeg opsega, što uključuje dva video filma, *Pokretna moć vatre* i *Baština za budućnost*. U neposrednoj budućnosti Tehničkome muzeju predstoji ulazak na područje ostalih elektronskih zapisa u obliku CD-a i slično.

LITERATURA

1 Ferle-Rilović, E. (1992.), *Statistička obrada frekvencije broja posjetitelja u Tehničkom muzeju od 1963. - 1991., stručni rad za stjecanje zvanja kustosa*, Zagreb

2 Fulanović, D. (1992.), *Prigodna izložba i izložbena djelatnost u Tehničkom muzeju u Zagrebu, stručni rad za stjecanje zvanja kustosa*, Zagreb

3 Grdenić, P. (1966.), *Odjeli Tehničkog muzeja u Zagrebu, kratki vodič*, Tehnički muzej, Zagreb

4 Košćević, Ž., Lapajne, D., Subotić, I., Šulc, B., (1988.), *Kultura - planiranje*, 7, Zavod za proučavanje kulturnog razvitka, 49-77, Beograd

5 Maroević, I. (1993.), *Uvod u muzeologiju*, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb

6 Mirković, M. (1994.), *Razvitak i dostignuća tehničkih područja u Hrvatskoj*, Zbornik radova, Sveučilište u Zagrebu, 301-323, Zagreb

- Kineski zmajevi (katalog izložbe)
- Otkriće rentgenskih zraka 1895.-1995. (katalog izložbe)
- Ivan Krstitelj Rabljanin - život i djelo (katalog izložbe - otkrivanje poprsja)
- 1995./II. plakati
- 62 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 2 plakata izložbi dimenzija B2

- 1996./I. publikacije
- U podmorju Jadrana (ronilaštvo u Hrvatskoj) (katalog izložbe)
- Ljepote molekularnih struktura (katalog izložbe; dvojezični hrv./eng.)
- Vatrogastvo, vodič kroz odjel u Tehničkom muzeju (katalog stalnoga postava Odjela)
- 1996./II. plakati
- 31 plakat dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 2 plakata izložbi dimenzija B2

- 1997./I. publikacije
- Čunak i igla, Izložba šivaćih strojeva Tehničkog muzeja Slovenije, (katalog izložbe; dvojezični hrv./eng.)
- Rudarska pučka umjetnost Banske Štiavnice (deplijan izložbe - vlastiti tisak)
- Fonografija u Hrvatskoj (1927.-1997.) (katalog izložbe)
- Ruđer Bošković, susret s genijem (katalog izložbe - otkrivanje biste; dvojezični hrv./eng.)
- Priča iz pčelinjeg grada (dječja slikovnica stalnoga postava odjela)
- 1997./II.
- 49 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 4 plakata izložbi dimenzija B2

- 1998./I. publikacije
- Padobran - Padobranstvo u Hrvatskoj (katalog izložbe; dvojezični hrv./eng.)
- Toplota in Gibanje - tri stoljetja izumov toplotnih motorjev (katalog izložbe; dvojezični hrv./eng.)
- Oton Kučera, znanstvenik, popularizator prirodoslovlja i tehnike, 1856.-1931., (knjižica prigodom otkrivanja poprsja)
- Tehnički muzej (deplijan stalnoga postava Muzeja, hrv. eng. i njem. izdanje)
- 1998./II. plakati
- 27 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 1 plakat izložbe dimenzija B2

- 1999./I. publikacije
- Radioamatersko stvaralaštvo Radiokluba Zagreb (katalog izložbe)
- Pokretna moć vatre, tri stoljeća toplinskih strojeva (katalog stalnoga postava Odjela; hrv. i eng. izdanje)

- Ferdinand Kovačević, pionir hrvatske telegrafije (knjižica prigodom otkrivanja poprsja) 1999./II. plakati
- 27 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 2 plakata izložbi dimenzija B2 1999./III. audiovizualna izdanja: gramofonske ploče i videofilmovi
- Pokretna moć vatre (videofilm uz stalni postav Odjela)

- 2000./I. publikacije
- Osvajanje neba (deplijan izložbe)
- 10 kemijskih pokusa koji su promijenili svijet (katalog izložbe)
- David Schwarz, izumitelj upravljivog aluminijskog zračnog broda (knjižica prigodom otkrivanja poprsja)
- 2000./II. plakati
- 35 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 1 plakat izložbe dimenzija B2 2000./III. audiovizualna izdanja: gramofonske ploče i videofilmovi
- Baština za budućnost (videofilm o Tehničkom muzeju; hrvatska i engleska verzija)

- 2001. (do 30.9)/I. publikacije
- Bež'te ljudi, ide auto!, 100. obljetnica dolaska prvog automobila u Zagreb (deplijan izložbe)
- 110. godina tramvaja u gradu Zagrebu (deplijan izložbe)
- Demonstracijski kabinet Nikole Tesle (deplijan stalnoga postava Odjela - vlastiti tisak)
- 2001./II. plakati
- 30 plakata dimenzija B3 u boji (vlastiti tisak)
- 1 plakat izložbe dimenzija B2

5 Pod pojmom konvencionalni katalog podrazumijeva se izdanje koje osim kataloške obrade građe sadržava: uvod, predgovor, sažetak s prijevodom na strani jezik, studiju (jedan ili više tekstova) koja se odnosi na predmetne događaje, osobe, pojave i sl.

6 U organizaciji Tehničkog muzeja i Zavoda za unapređenje školstva Ministarstva prosvjete i športa održavaju se seminari za profesore osnovnih škola grada Zagreba i Zagrebačke županije iz predmeta tehnička kultura, fizika, biologija. Obraduju se teme u svezi sa stalnim postavom Muzeja, a kompletarne nastavnim programima nevedenih predmeta.

PUBLISHING ACTIVITIES IN THE PROCESS OF THE EDUCATIONAL FUNCTION OF THE TECHNICAL MUSEUM

Founded in 1954 as an amalgam of a classic complex museum of technology and a scientific centre, the Technical Museum had immediately after its opening in 1963 attracted a great interest and drew an exceptionally large number of visitors. For the most part, the visitors were schoolchildren that were given guided tours of the Museum. The fascination of visitors at that time with the explosive development of technology and the eagerness to learn about the newest inventions and achievements of industrial society was favourable for the promotion of the educational function of the Museum. All through the years the Technical Museum has retained the traditionally high level of educational presentation, achieving enviable results in the education of

school groups, as well as individuals, and thus stands at the very top in comparison with other museums in Zagreb and in Croatia. The Museum's guides, demonstrators and curators carry out thousands of informative guided tours, directed lessons and popular lectures every year.

Apart from the spoken word, a major contribution to achieving the educational task of the Technical Museum is provided by its publishing activities. Furthermore, we can note that the share and importance of publishing activities by the Museum has grown exponentially over the past ten years. There are several reasons for this. Apart from accepting the necessity of the written word as a subjective factor in the successful presentation of the Museum to the public, a greater number of professional workers and modern technology has greatly contributed to the sudden increase in the number and type of publications.

These are, in part, conventional catalogues of the permanent exhibition and occasional exhibitions whose themes and methodology are strongly linked with the educational task of the Museum. Catalogues of permanent exhibitions *Fire-Fighting* and *The Motive Power of Fire - Three Centuries of Combustion Engines*, as well as temporary exhibitions, *The Discovery of X-Rays 1895-1995*, *Phonography in Croatia 1927-1997* and *10 Chemical Experiments that Changed the World*, are directly linked with the curriculum of individual subjects in primary and secondary schools.

Another form of publication takes on the form of series of booklets about Croatian scientists and inventors that the Museum publishes to mark the putting up of these peoples busts in the Park of Sculptures of the Great Names in Natural Science and Technology in the courtyard of the Technical Museum. These include: *Ruder Bošković - Meeting with a Genius*, *Oton Kučera - Scientist, Promoter of Natural Science and Technology*, and *Ferdinand Kovačević - Pioneer of Croatian Telegraphy*.

In the process of the educational task, a third form of publishing is also important, and it is specific to the Technical Museum. As a result of obtaining proper equipment, the Museum has started its own publishing activities some ten years ago. Various editions - from guides, booklets, posters and similar smaller publications - are wholly the result of the work of the Museum staff. The independence and the low cost have enabled the Museum to draw up a strategy for accompanying events with corresponding publications in a speedy and flexible manner.

Last but not least, we need to mention the printing of various survey sheets, tests and informative and educational bulletins that aid the Museum in its educational programmes drawn up in collaboration with other institutions like the Institute for Education of the Ministry of Education and Sport, the Croatian Electric Power Company, the Krško Nuclear Power Plant and similar institutions.

Our experience with other forms of media like videocassettes or electronic publishing in the form of CDs is more recent and much more limited (two videocassettes), but the Technical Museum plans to expand its publishing activities in this field in the near future.